

kritički manjkavoj metodi!) neodrživa, pokazuje očito, da H. ne misli samo na kritičnost noetičkih istraživanja, nego na neodrživost načelnog (pojmovno - objektivističkog) stajališta. Napustimo li naime ovo stajalište, kaže H. (126.), t. j. poreknemo li egzistenciju univerzalijā u pojedinkama, survat će se tomistička noetika u svojoj jezgri«. A zar ovo poricanje nije istovetno s nominalizmom t. j. s nazorom, koji pojmovno shvaćanje subjektivira tako, da pojmovnoj predmetnosti (= biti) odriče realnu fundiranost? Stvar je Hessenova ukusa, kad kaže, da »tomistički disponirani duhovi« s izrazom »nominalizam« odmah pomišljaju na Lutera, modernizam... Ne, nego tomisti (t. j. oni koji usvajaju, a barem i oni koji valjano razumiju tomizam!) znadu, da pojmovi nijesu samo otisci (Abbilder) realnih biti, nego da su misaone konstrukcije, ali da su te konstrukcije cum fundamento in re: tako je učio Toma, a tko ga poriče, jest nominalist — je li to Hessenu pravo ili ne. I to upravo Kantov i modernistički subjektivist. Barem toliko je potrebno da ovakvu propagandističku knjižicu korigiramo. Ima još i drugih neispravnosti u H. shvaćanju, po kome bi tomizmu bio »der Boden entzogen« i u njemu sve »erschüttert«.

Z.

1. **Th. Mönichs S. J.: Klare Begriffe!** (Dümmler. Berlin u. Bonn 1925.).

2. **M. Ettliger: Philosophisches Lesebuch** (Kösel-Pustet, 1925.).

3. **J. Feldmann: Schule der Philosophie** (Schöningh 1925.).

4. **H. Straubinger: Apologetische Zeitfragen** (Schöningh 1925.).

1. Dobrom naslovu odgovara sadržaj: pojmovna određenja (defi-

nicije) znatnijih i uobičajenih izričaja na području filozofijskom i teološkom. Ovaj leksikon ima praktičnu svrhu, da napose kleru posluži za razumijevanje terminologije u savremenoj strukovnoj upotrebi. Kao prva orijentacija zaista je sasvim precizna.

2. U istoj nakladi izlazi moderna kolekcija »Philosophische Handbibliothek«, koju uz Cl. Baeumkera i L. Baura (Breslau) izdaje Max Ettliger (Münster), koji je u 8. svesci dao sjajan prikaz fil. historije od romantike do sadašnjice. Zajedno s P. Simonom i E. Söhngenom izdao je opet interesantnu ovu zbirku filoz. tekstova, koji originalnim načinom ilustriraju historijski razvitak filozofijske problematike. Knjiga može da posluži osobito u naučnim seminarima i kao informativna lektira, koja kako prikazuje tako i potiče na filoz. umovanje.

3. Jednakoj svrsi služi i ova kolekcija mnogih i veoma priznatih saradnika. Na kraju je pregledni historijski uvod u pojedine odsjeke. Obe su knjige veoma prikladne, da proširuju smisao za filozofiju, prikazujući kako uza sve razlike postoji neki istraživalački kontinuitet u duhu ljudskom od pravijeka do danas. — Možda će se (dakako u Njemačkoj) izvesti doskora i ta zamisao, da se potanje iznese u izvaci-ma samo savremena filozofija.

4. Do glavnog cilja apologetike: dokazati, da je sâm Bog objavitelj kršćanske religije, kako je zastupana u katol. Crkvi — daleki su putevi, malne preko čitavog polja filozofije. Kako ovi putevi danas izgledaju, daje donekle približnu sliku ovo djelo, koje i u svojoj fragmentarnosti služi dobroj poučnoj svrsi.

Z.

*